

YMPÄRISTÖTIETOISUUS

Strateginen tavoite 1: Ympäristötietoa tuotetaan ja välitetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti. Ympäristötieto on kokonaisvaltaista ja saavuttaa kaikki pirkanmaalaiset.

Erilaisten tiedon tarvitsijoiden on helppoa löytää ympäristöä koskevaa, ymmärrettävää tietoa. Tiedon välitys on vuorovaikutteista ja vastaa ajan haasteisiin. Ympäristöasiat ja niihin vaikuttaminen ovat keskeisiä puheenaiheita yhteiskunnassa. Pirkanmaalaiset tuntevat maakunnan luonnon ja rakennetun ympäristön arvot.

Ympäristöön liittyvää tietoa ja toimintamahdollisuuksia levitetään aktiivisesti ihmisiltä, yhteisöiltä ja yrityksiltä toisille ja samalla opitaan muilta uutta. Ympäristötiedon jakamisessa ja ympäristömyönteisten asenteiden ylläpitämisessä lasten ja nuorten parissa koti ja koulu toimivat yhdessä ja yhteistyössä järjestöjen sekä yritysten kanssa.

Ympäristökasvatus on integroitu entistä vahvemaksi osaksi perusopetusta ja varhaiskasvatusta. Ympäristökasvatus on sisällöllisesti ja toteutustavoiltaan monipuolista ja noudattaa elinikäisen oppimisen tavoitetta.

Toimenpide 3. Laaditaan ja otetaan käyttöön kestävän kehityksen (KEKE) suunnitelmat kaikissa Pirkanmaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen organisaatioissa henkilökuntaa, lapsia sekä lasten vanhempia osallistavalla tavalla.

- Hyödynnetään jo olemassa olevia pääkaupunkiseudulla laadittuja KEKE-oppaita (esim. 4V- hankkeen julkaisut ja materiaalit) sekä olemassa olevia resursseja.
- Toteutetaan KEKE-suunnitelmat pilottina Tampereen kaupunkiseudun perusopetuksessa (koulut) ja varhaiskasvatuksessa (päiväkodit).

Raportointivastuu: Tampereen kaupunki

Osallistajat: Tampereen perusopetuksen koulut ja päiväkodit, Pirkanmaan Vihreä Lippu -edistäjät (ympäristökoulu Mahnala, luontokoulu Korento), koulujen vanhempainyhdistykset, Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä PYY

Raportoinnin yhdyshenkilö: Sanna Huikuri, Tampereen kaupunki

Vuoden 2011 tilanne:

Kaikki Tampereen koulut ovat tehneet KEKE-suunnitelman. Kouluja on 41 kpl. KEKE-oppaista koulut ovat saaneet valita haluamansa teeman, jota toteuttavat lukuvuoden aikana. Suunnitelmat säilytetään kouluilla, niitä ei ole kerätty keskitetysti eli ei ole tiedossa, mitä teemoja koulut ovat valinneet.

Tampereen päiväkodeista noin puolet on tehnyt uudet KEKE-suunnitelmat. Kaikissa päiväkodeissa on kuitenkin olemassa vanhat suunnitelmat.

Muista kunnista ei ole käytettävissä tietoja.

Vuoden 2012 tiedot:

Kaikki Tampereen peruskoulut ovat tehneet Keke-suunnitelman. Kouluja on 39 kpl. Suunnitelmat kerättiin sähköisenä O:\-asemalle koulun omaan kansioon. Koulut ovat saaneet valita Keke-oppaista haluamansa teeman, jota toteuttavat lukuvuoden aikana. Teemoja on valittu monipuolisesti tänä vuonna. Joissakin kouluissa on päädytty jatkamaan viime vuoden teeman parissa, toisissa taas teemaksi on valittu jokin koulun omasta arjesta nouseva aihe. Suosituimmaksi teemaksi nousi tänä vuonna jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys. Toiseksi suosituimmaksi teemaksi valittiin energian säästäminen. Teeman suunnittelussa on yleisesti ottaen ollut mukana sekä oppilaita, vanhempia, opettajia että muuta henkilökuntaa.

Päiväkodeista Keke-suunnitelman on palauttanut yhteensä 52 päiväkotia (max 88) eli n. 60% yksiköistä.

Suunnitelmat palautetaan kaupungin intranetin 'Looran' Kestävän kehityksen työtilaan. Teemoina vuoden

2012 Keke-suunnitelmissa on ollut muun muassa lähiympäristö, yhteisöllisyys, jätteesynnyn ehkäisy ja kierrätys, energian säästäminen, kestävä kulutus, veden säästäminen ja turvallisuus. Lisäksi osa päiväkodeista on valinnut oman teemansa, joita on ollut esimerkiksi lasten osallisuus, metsä, jätteiden lajittelu sekä perinteet ja tapakasvatus. Keke-suunnitelmissa huomioidaan sekä lasten, vanhempien että henkilökunnan osallisuus.

Valtakunnallista ohjausvaikutusta on tavoiteltu 'Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategialla ja sen toimeenpanosuunnitelmalla vuosille 2006-2014'. Kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaoston laatima strategia on suunnitelma vahvistaa kestävä kehityksen painoarvoa kasvatuksessa ja koulutuksessa. Vuonna 2012 Gaia Consulting Oyn laati strategian väliarvioinnin. Väliarviointiin liittyvän Suomen kouluille osoitetun kyselyn mukaan Pirkanmaalla kestävä kehityksen toimintaa ja kasvatusta kouluissa on vaihtelevasti. Kyselyyn vastanneista (n=79) pirkanmaalaisista kouluista 33 koululla on kestävä kehityksen ohjelma ja 31 koululla ei ole ohjelmaa. Vajaalla parilla kymmenellä koululla se on tekeillä tai suunnitteilla lähivuosina. Alle kymmenellä kyselyyn vastanneista kouluista on Vihreä lippu -ohjelma tai OKKA-säätiön kestävä kehityksen sertifikaatti. Varsin harvat koulut ovat mukana missään kestävä kehityksen kasvatuksen kansainvälisistä kehittämisverkostoista. Erityisenä haasteena vastaajat pitivät kestävä kehityksen hukkumista muiden vastaavien teemojen sekaan, myös resurssien puuttuminen sekä tuntijako ja asian poikkialaisuus/monimuotoisuus ja toisaalta kestävä kehityksen itsestään selvyys nousivat kyselyssä viiden tärkeimmän haasteen joukkoon.

Vuoden 2013 tiedot:

Kestävän kehityksen suunnitelmat on laadittu vuodesta 2011 lähtien kaikkiin Tampereen kaupungin peruskouluihin sekä valtaosaan varhaiskasvatuksen yksiköistä. Suunnitelmat tulee päivittää vuosittain. Suunnitelmatyötä seuraa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tuotantoalueen sisäinen ympäristökasvatuksen kehittämistyöryhmä.

Pirkanmaan muissa kunnissa keke-suunnitelmia on käytössä jonkin verran mutta kattavaa selvitystä suunnitelmien nykytilasta ja -määrästä ei ole tehty. Päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimijoille suunnatussa kestävän kehityksen Vihreä lippu -ohjelmassa oli Pirkanmaalta vuonna 2013 mukana noin 30 koulua tai päiväkotia.

Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän (PYY) toimintasuunnitelmaan on kirjattu vuodelle 2014 toimenpiteeksi Tampereella käyttöönotettujen keke-suunnitelmien levittäminen muiden Pirkanmaan kuntien perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.